

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XVII. Mundanorum hominum excusationes & argumenta contra
assertam obligationem confutantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

CAPUT XVII.

Mundanorum hominum excusationes & argumenta contra assertam obligationem confutantur.

- 167 **O**bjicies 1°. Specialia dilectionis signa exhibere non tenemur proximo non inimico (non enim tenemur quemlibet salutare, alloqui, &c.) ergo nec inimico: utpote cui post offensam exhibere non tenemur majora dilectionis signa, quam ante offensam.

Respondeo, esse quædam, ad quæ licet non teneamur absolute, tenemur tamen certis in circumstantiis, speciali de causa, id exigentibus, v. g. abstinere à nonnullis licitis, ad vitandum scandalum infirmorum. Sic ergo licet, absolute loquendo, specialia dilectionis signa inimico præstare non teneamur, in circumstantiis tamen, in quibus eorum omisso signum esse videretur livoris, vel vindictæ, ad ea præstanda tenemur. Tales verò circumstantiæ sunt, dum signa illa inimico ante offensam præstare solebamus, certoque adhuc præstaremus, si ab ipso offensus non essemus. Neque enim illa omittere possumus ob inimicitiam, nec ullum livoris vel amari cordis aut vindictæ signum exhibere. Nec dubium, quin speciales circumstantiæ frequenter obligent ad exhibenda inimico majora post offensam signa dilectionis quam antè, dum utique prudenter id necessarium censetur ad excludendum odium, in quod propensi sumus, sicut & ad scandalum vitandum, vel ad inimicum Deo lucrandum.

- 168 **O**bjicies 2°. sententiam nostram videri nimis duram.

Respondeo 1°. duram non esse iis qui spiritu Dei aguntur, sed qui aguntur spiritu mundi. Nec duram esse spiritui, sed carni & sanguini; maxime cum assertam obligationem proposito præmio Legislator noster temperaverit, dicens, *ut sis filius Patris vestri, qui in calis est.*

- 169 **R**espondeo 2°. propter verba labiorum Dei custodiendas esse vias duras carni & sanguini; nec hoc durum esse Deum & proximum diligenti, imò suave & leve, Legislatore ipso teste, qui dicit, *jugum meum suave est, & onus meum leve.* Enimverò quomodo durum & grave, cum sit dilectionis mandatum? ait Augustinus l. de nat. & grat. c. 69. *Omnia quippe sunt facilia charitati.* Ibidem. Nam qui amat, non laborat, vel ipsum laborem amat. l. de bono viduit. c. 21. Cui concinens Doctor Seraphicus l. 2. pharetræ c. 25. *Nullo modo sunt onerosi labores amantium, sed etiam ipsi delectant, sicut venantium, aucupantium, & piscantium.*

- 170 **O**bjicies 3°. Quomodo potero solitam cum inimico prosequi conversationem: quomodo

ei loqui, cum eo comedere, &c. cum ad primum conspectum ipsius sanguis meus ebulliat?

Respondeo verbis Bellarmini l. 1. de septem verbis à Christo prolatis in cruce c. 3. ebullitionem istam ex hoc provenire, quia sunt homines animales, & nondum didicerunt motus partis inferioris, quæ nobis cum bestiis communis est, frango rationis coercere. Qui enim spirituales sunt, & motibus corporis non subjacere, sed præesse noverunt, non irascuntur inimicis, sed misentur, & beneficiis illis ad pacem atque concordiam allicere student. ... Idque facile est: nam jugum Christi, qui legem istam sectatoribus suis imposuit, suave est, & onus ejus leve, ut Evangelia testantur, & mandata ejus gravia non sunt, ut S. Joannes affirmat 1. Joan. 5. *Quod si difficultas & gravia nobis videntur, id nobis accidit, quia charitas Dei modica, aut nulla est in nobis. Nihil enim difficile est charitati, dicente Apostolo, charitas patiens est, benigna est, omnia suffert, omnia credit, omnia sustinet.*

Objicies 4°. Si velimus inimicis reddere bona pro malis, beneficia pro injuriis, benedictiones pro maledictis, insolescent improbi, audaciores fient grassatores, justii opprimuntur, virtus calcabitur, ovis devorabitur à lupis.

Respondeo cum eodem, non ita esse. Nam sape, ut Sapiens loquitur Proverb. 15. responso mollis frangi iram; nec raro patientia justii admirationi fuit persecutori, & de hoste amicissimum reddidit. Neque desunt in terris Magistratus politici, & Reges ac Principes, quibus cura est, ut severitate legum coercantur impii, & deus opera ut justii quietam & tranquillam vitam ducant. Sed etiam aliquando dormitaret alicubi humana justitia, vigilat semper providentia Dei, quæ nullum malum impunitum, & nullum bonum irremuneratum relinquet, & admirabili ratione facit, ut improbi, dum se justos opprimere arbitrantur, illos exalcent, & illustriores evadant.

Objicies 5°. seu potius dices cum animalibus hominibus: Condoneo inimico quod mihi iniquè fecit, nec ultionem volo, nec aversum ab ipso animum gero, imò ipsi bene precor, oroque pro ipso. Solùm ipsi loqui nolo.

Ecce quomodo mentitur iniquitas sibi. Si enim aversum non habes ab inimico animum, cur aversum habes faciem & linguam? si ipsi bene precaris, quomodo ne verbulo quidem dignaris? si ipsum verè sicut te ipsum diligis, velle sine te tecum simili in casu fieri? velle sine ut sis Deus tecum? Porro sic tecum faciet Deus, si sic tu cum proximo. Eadem namque mensura, quæ mensus fueris, remetietur tibi. Esto ergo benignus & misericors proximo, si Deum tibi misericordem exoptas & benignum.

Objicies 6°. Quoties inimicum meum accedo, vel ipse me, toties inter nos jurgia sunt, novaque peccata. Ad ista ergo vitanda præ-

præstat consortium ipsius, alloquiumque vitare.

Respondeo, discutiendum quis jurgiorum istorum causa sit? Tu, an ipse? Si tu, causam amovere te oportet, factoque ostendere tuam in ipsum dilectionem: cuius oppositum ostendis, dum non potes ipsi quidquam pacificè loqui, sed inurbano vel exasperante tuo loquendi vel agendi modo ipsum ad jurgia provocas.

174 Si ipsemet inimicus dictorum jurgiorum causa sit, noli equidem vinci à malo, sed vince in bono malum, in patientia tantisper sustinendo, officiaque dilectionis continuando. Hoc enim si feceris, spes probabilis est quod ipsum Deo lucraberis; & tamen dilectionem dilectioni statim non rependat, tandem erubescet, ubi passio deferbuerit, ad tuamque erga se dilectionem reflexerit.

175 Si tamen, præter ordinariam hominum consuetudinem, hisce nihilo placatior factus, indurecat, & inde pejor insolentiorque semper fiat, consultò tunc vitabis consortium ipsius, orando interim pro ipso, secundum oraculum istud: *Orate pro persequentibus & calumniantibus vos.*

176 Obijcies 7°. Determinare non possumus, quisnam ex duobus prior alterum salutare, vel alloqui debeat, in circumstantiis, in quibus salutationem vel allocutionem debitam asserimus.

Respondeo negando antecedens: prior enim salutare debet, qui injuriam prior intulit, rixæque primus excitator fuit; inferior quoque superiorem debet salutare primus, & qui notabilius offendit, tamen in offendendo posterior. In casu verò æqualitatis, & similitatis injuriarum, & ubicumque spectatis omnibus ratio non apparet, cur unus præ altero, utrique incumbit obligatio præveniendi fratrem suum. Quod si contingat occasio, vel circumstantia, in qua uni potius quam alteri, secundum mores regionis conveniat fratrem suum prævenire, ille tunc in salutando vel alloquendo præveniat. Quia sic recta ratio tunc dicitur. Et ideo regulariter loquendo inter æquales, ei incumbit prius salutare, qui coram altero pertransit, vel ad ipsum de novo accedit; non ei qui stat. Similiter ei qui alterius indiget auxilio incumbit prius loqui, auxilium postulando. Et pari modo in similibus.

177 Porro nulla de causa filius patri subtrahere potest salutationis vel allocutionis officium, nec inferior superiori. Cum officia ista ipsis strictissime debita sint ex quarto Decalogi præcepto: utpote qui nobis loco Dei sunt, atque (ut Catechismus Romanus loquitur p. 5. c. 3.) sunt *immortalis Dei quasi quedam simulacra*. Quod etiam dicitur L. veluti 8. de just. & jur. Accedit quod licet salutatio & allocutio respectivè ad extraneos signa sint specialia; respectivè ad valde conjunctos (quales jure censentur fra-

tres ejusdem Religionis) generalia communiaque reputentur; ipsis proinde debita sint, etiam post acceptam injuriam. Et quamvis (speculativè loquendo) subinde justa de causa subtrahi possent; practicè id vix fieri potest absque peccato, tum ob scandalum, tum ob depravationem partis nostræ irascibilis.

Propterea peccant mortaliter Religiosi, 178 rixæ causâ intra septa domestica se non salutantes, nec alloquentes, si antea se invicem salutare & alloqui solebant. Est enim hoc signum odii, causaque scandali. Nisi à mortali excuset compesta virtus ipsorum, rixæque causa sciatur fuisse levis; ideoque judicentur, non ex odio gravi, sed ex levi quâdam passione, melancholicovè humore, in signum accepti gravaminis, moveri ad omittendam salutationem. Sed hoc longo tempore durare nequit, absque gravi scandalo, justaque suspitione passionis gravis; tamen causa rixæ non fuerit nisi levis. Quomodo enim tanto tempore duraret passio, nisi scintilla levis in animo ipsorum grande causasset incendium? sine gravi enim passione id ordinariè non contingit; sine ea proinde contingere non præsumitur, quidquid dixerit Tamburinus l. 5. in Decal. c. 5. n. 18.

CAPUT XVIII.

Exteriora condonationis signa inimico veniam legitimè petenti, etiam statim post acceptam injuriam, privatus quisque exhibere tenetur; tamen non prohibeatur apud Judicem agere pro satisfactione damni in fama, honore, vel fortuna bonis, siquod ultra offensam acceperit: nisi damnificator satisfactionem prudentium arbitrio sufficientem amicabiliter facere paratus sit.

Sunt qui putant exteriora condonationis 179 signa inimico veniam legitimè postulanti exhibenda non esse statim post injuriam. Quia hoc ipsis videtur nimis violentum, & supra humanam fragilitatem. Ita Trullem. l. 1. c. 5. dub. 5. & apud ipsum Azorius & Filiutius, magis humanè (si tamen humanè) quam christianè, isto in puncto similes iis, qui idem olim dixerunt de præcepto dilectionis inimicorum, de quibus Hieronymus & Augustinus: *Multi præcepta Dei imbecillitate nostrâ, non Sanctorum viribus æstimantes, putant impossibilia esse quæ præcepta sunt*, &c. Quemadmodum ergo, ob similem rationem, negandum non est istud præceptum: utpote possibile viribus gratiæ, licet non viribus naturæ corruptæ; ita nec præceptum inimicis exhibendi signa condonationis, statim atque veniam petit: utpote satis expressum Luc. 17. *Si septies in die peccaverit in te, & septies in die conversus fuerit ad te dicens, pœnitet me, dimitte illi. Nec solum septies in die, sed & septuagies septies*, prout habetur